

Hoge commissaris te Djakarta (Bylandt) aan minister van Buitenlandse Zaken (Beyen) en minister zonder portefeuille (Luns), 28 aug. 1953

Ten vervolge op mijn 489 bericht ik U, dat er de laatste dagen een, klaarblijkelijk door Luar Negeri geïnspireerde, actie in de Indonesische pers gaande is, waarin wordt vermeld, dat Nederland onlangs een nieuwe volstrekt intransigeante houding ten aanzien van de Indonesische aanspraken op Nieuw-Guinea heeft aangenomen door te verklaren, dat Nieuw-Guinea door de Nederlandse Regering niet als betwist gebied wordt beschouwd. Nadere omschrijving waar en wanneer deze verklaring zou zijn afgelegd ontbreekt en de Nederlandse pers hier te stede heeft zich dan ook tot mij gewend om opheldering terzake. Voor zover ik kan nagaan, kan deze Indonesische reactie alleen haar oorsprong vinden in Uw nota aan Susanto van 13 Juli, waarin in de voorlaatste alinea de woorden voorkomen 'en bijgevolg evenmin de opvatting, dat Nederlands Nieuw-Guinea derhalve nog steeds een betwist gebied vormt'. Zonder Uw uitdrukkelijke goedkeuring heb ik geen aanleiding kunnen vinden de pers alhier van bovenbedoelde nota in kennis te stellen en ik zou dus zeer waarden indien U hetzij deze in Nederland zou willen publiceren, hetzij mij machtiging zou willen verlenen om de pers van de inhoud daarvan op de hoogte te stellen.

Ik heb mij bij lezing van deze nota wel afgevraagd of het gebruik van de woorden 'betwist gebied' Uw bedoeling geheel weergeeft. De vraag of een gebied betwist is, is namelijk naar mij voorkomt een zuiver feitelijke. Niet te ontkennen is immers, dat de Indonesische claim op dit gebied gehandhaafd blijft en er dus twist over dit gebied bestaat. Ik neem aan, dat Uw bedoeling is geweest te verklaren, dat Nederland niet langer verplicht is tot gezamenlijk overleg over de toekomstige status van dit gebiedsdeel. Dit Nederlandse standpunt is dan inderdaad niet nieuw (ik moge in dit verband verwijzen naar de MVA aan de Eerste Kamer omtrent de algemene politieke beschouwingen over rijksbegroting 1953 blz. (één woord verminkt)) en is voorts in overeenstemming met hetgeen ook van Indonesische zijde is gesteld na de mislukking van de Nieuw-Guineaconferentie in December 1950. Nu krijg ik de indruk, dat de Indonesiërs zelve dit standpunt weder willen verlaten en toch weder op hervatting van het overleg willen aandringen, vandaar dat de boven geciteerde woorden uit Uw nota van 13 Juli door hen als een struikelblok dienaangaande worden beschouwd. Het nieuwe Kabinet wil, dit blijkt ook uit de laatste regeringsverklaring, de Nieuw-Guineazaak weder activeren en het heeft klaarblijkelijk twee wegen daartoe in beschouwing genomen, de eerste die van hernieuwd bilateraal overleg met Nederland en de tweede het brengen van de kwestie voor een internationaal politiek forum. Hoe dit laatste is te verwezenlijken is de Regering echter nog niet duidelijk en gematigde figuren op iets lager niveau zoals Abdulgani en Rasjid zijn dan ook van mening, dat geen pogingen moeten worden gedaan om tijdens de volgende Assemblée dit probleem aan de orde te stellen. Daartegenover is er echter een aantal politieke figuren, die de Regering tot actie in deze willen dwingen. Zelfs de Masjumi verklaarde gisteren dat het regeringsprogramma op het gebied van Nieuw-Guinea niet ver genoeg gaat.

Ik zal gaarne vernemen of U meent dat onder de hierboven geschetste omstandigheden een nadere verduidelijking van het Nederlandse standpunt wenselijk kan worden geacht.